

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 378/2024-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED] zastúpeného usadeným euroadvokátom JUDr. Ing. János Fiala-Butora, Nejedlého 14, Bratislava, proti postupu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktorý znamenal stratu jeho štátneho občianstva Slovenskej republiky, takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **prijíma** na ďalšie konanie v celom rozsahu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 17 a čl. 23 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“), ako aj jeho základného práva na rovnaké zaobchádzanie podľa čl. 12 ods. 2 ústavy v súvislosti s čl. 19 ods. 2 ústavy, čl. 14 dohovoru v súvislosti s čl. 8 dohovoru a čl. 26 medzinárodného paktu v súvislosti s čl. 17 a čl. 23 medzinárodného paktu postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), ktorý znamenal stratu jeho štátneho občianstva Slovenskej republiky. Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby ústavný súd vrátil vec ministerstvu na ďalšie konanie a priznal mu finančné zadost'učinenie 5 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Sťažovateľ sa narodil v Československu na území Slovenska v [REDACTED]. Narodením sa stal občanom Československa, po rozpade ktorého sa 1. januára 1993 na základe trvalého pobytu [REDACTED] stal občanom Slovenskej republiky. V súčasnosti žije a pracuje [REDACTED]. Dňa 28. augusta 2022 sa vo Veľkej Británii zosobášil so svojím dlhoročným partnerom, a keďže manželstvo dvoch mužov je vo Veľkej Británii legálne, stal sa 7. februára 2023 naturalizovaným občanom Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska. Túto skutočnosť oznámil

4. mája 2023 Veľvyslanectvu Slovenskej republiky v Londýne (ďalej len „veľvyslanectvo“), k oznámeniu pripojil potvrdenie o naturalizácii a sobášny list. Zároveň sa vyjadril, že keďže získal štátne občianstvo svojho manžela počas trvania ich spoločného manželstva, nestráca občianstvo Slovenskej republiky a ani ho nechce stratiť, má záujem si ho ponechať. Požiadaval, aby mu úrady potvrdili, že je naďalej občanom Slovenskej republiky.

3. Dňa 13. marca 2024 bol predvolaný na veľvyslanectvo, kde mu bolo doručené „*oznámenie o strate štátneho občianstva Slovenskej republiky podľa § 9 ods. 1 písm. b) a ods. 18 zákona NR SR č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (nepreukázaný pobyt 5 rokov)*“, bez označenia spisovou značkou z 9. januára 2024. Bol vyzvaný na odovzdanie dokladov totožnosti Slovenskej republiky (občianskeho preukazu a pasu), ktoré stratou občianstva stratili platnosť, čo aj urobil.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že došlo k porušeniu jeho práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života, ako aj jeho práva na rovnaké zaobchádzanie podľa ústavy, dohovoru a medzinárodného paktu označených v bode 1 tohto uznesenia. Uvádza, že k zásahu do jeho práv došlo postupom ministerstva, ktorý viedol k strate jeho štátneho občianstva Slovenskej republiky z dôvodu, že nadobudol cudzie štátne občianstvo uzatvorením manželstva s osobou rovnakého pohlavia (mužom).

5. Podľa jeho názoru malo ministerstvo uplatniť výnimku stanovenú v § 9 ods. 17 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o občianstve“), keďže britské občianstvo nadobudol za trvania spoločného manželstva s britským občanom. Podľa ministerstva však sťažovateľovo manželstvo nespĺňa požiadavku platného manželstva podľa zákona o rodine, keďže bolo uzavreté medzi dvoma mužmi. Takýto postup podľa sťažovateľa znevýhodňuje osoby žijúce v manželstvách párov rovnakého pohlavia a zakladá nerovnaké zaobchádzanie s ním ako osobou a občanom, a to na základe jeho sexuálnej orientácie, respektíve na základe jeho identity člena LGBTI+ komunity.

6. Tvrdí, že takýto zásah do práva na rovnaké zaobchádzanie síce mal právny základ, ale nie je odôvodniteľný legitímnym cieľom, keďže jediným cieľom je stigmatizácia osôb s inou ako heterosexuálnou orientáciou, a preto nemôže byť považovaný za proporcionálny. Argumentuje, že Slovenskú republiku považuje za svoju vlasť a viažu ho k nej úzke rodinné a citové väzby. Na Slovensko pravidelne cestuje, aby udržiaval kontakty so svojimi príbuznými a priateľmi. Sleduje politický a spoločenský vývoj v Slovenskej republike a aj sa do neho ako občan aktívne zapája. Na Slovensko sa mieni v budúcnosti vrátiť aj so svojím manželom. Svoj právny vzťah so Slovenskou republikou nemal v záujme prerušiť, k čomu ale došlo postupom ministerstva, ktorý viedol k strate jeho slovenského občianstva.

7. V druhej argumentačnej línii sťažovateľ upozorňuje na nesúlady ustanovení § 9 ods. 1 písm. b) a § 9 ods. 16 zákona o občianstve, na základe ktorých stratil občianstvo Slovenskej republiky, s čl. 5 ods. 2 ústavy. Keďže nemá možnosť iniciovať konanie o súlade zákona s ústavou, ale strata jeho štátneho občianstva sa zakladá na protiústavnom ustanovení zákona o občianstve, je presvedčený, že tento zásah do jeho práva na ochranu súkromného života a práva na rovnaké

zaobchádzanie nie je proporcionálny k žiadnemu legitímnemu cieľu v demokratickej spoločnosti a považuje ho za neprimeraný. Jediným cieľom je podľa neho znevýhodnenie osôb žijúcich v manželstvách párov rovnakého pohlavia, pričom toto znevýhodnenie žiadne výhody nikomu neprináša. Zákon o občianstve tak postihuje osoby z LGBTI+ komunity, ktoré aj tak majú v spoločnosti nevýhodné postavenie, aj stratou občianstva, čím ich od seba dištancuje symbolicky aj prakticky pretrhnutím právneho vzťahu medzi občanom a štátom a následným sťažením kontaktu (teraz už bývalého) občana s jeho rodnou krajinou. Konštatuje, že neexistuje objektívny dôvod tohto znevýhodnenia a keby uzavrel manželstvo so ženou, o slovenské občianstvo by neprišiel.

8. Sťažovateľ tiež poukazuje na prípad Taddeucci a McCall proti Taliansku (sťažnosť č. 51362/09), v ktorom Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že aj v krajinách, ktoré neumožňujú manželstvá párov rovnakého pohlavia, musia takéto právne zväzky požívať právnu ochranu. Ďalej upriamuje pozornosť na čl. 14 ods. 1 písm. b) Európskeho dohovoru o občianstve (vyhláseného oznámením Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 418/2000 Z. z.), podľa ktorého „Zmluvný štát umožní svojim občanom mať ďalšie občianstvo, keď toto ďalšie občianstvo automaticky nadobudli manželstvom“. Toto ustanovenie sa podľa sťažovateľa nevzťahuje len na manželstvá osôb odlišného pohlavia, ale aj na manželstvá párov rovnakého pohlavia, preto sa domnieva, že zákonodarca toto pravidlo nesprávne implementoval.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Ústavný súd zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu, pričom otázku opodstatnenosti tvrdení v nej obsiahnutých bude potrebné posúdiť v konaní vo veci samej, a preto ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

11. V konaní o prijatej ústavnej sťažnosti ústavný súd následne rozhodne aj o ďalších požiadavkách sťažovateľa uplatnených v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. augusta 2024

Peter Molnár
predseda senátu